

Over Mary Pos „die Amerika zag“

door A. van Haagstraten-Schoch

Het gezegde — „Hij die vele landen zag — die kan veel vertellen” is lang niet altijd op waarheid gegrond. Er zijn menschen die de geheele wereld rondgereisd hebben en die onmachtig zijn er een goed relaas van te schenken; of ook maar eenigermate impressies weer te geven. Dat komt omdat te veel indrukken tegelijkertijd, een mensch immuun kunnen maken tegen ontroering en enthousiasme. Mary Pos heeft in haar jonge leven al heel wat gezien, ze heeft het met vrucht aanschouwd, nooit heeft ze zich van haar observatiepost laten weglokken, nimmer ging ze onder in den stroom van belevenissen nooit werd ze overrompeld door voor het eerst beleefde omstandigheden. Ze bleef meester van het terrein, ook als ze onwennig en geheel vreemd tegenover een gansch andere levensinstelling van een ander volk dan het onze stond. Ze is nimmer langdradig, nooit vervelend, ze daalt niet af in bijkomstigheden en zet zich zelf niet hinderlijk op den voorgrond, zooals zoo vele reizigers doen. Ze schift, ze onderkent, ze ontleedt, ze rangschikt, alles gekruid met een tikje humor over hetgeen haar oogen zien en wat zoo prettig is, ze ziet het als jonge vitale redzame, zich overal doorslaande vrouw, haar ellebogen gebruikend bij tijd en wijle, maar ook haar vriendelijk lachje, maar ook door een smeekenden blik uit haar groote kijkeogen. Ze ziet het als vrouw — en dat maakt het lezen van het boek — „Ik zag Amerika” — uitgave Allert de Lange zulk prettig werk. Wij vrouwen willen altijd zoo gaarne gestoffeerde verhalen en puddingtjes met sausjes, dat wil zeggen we willen zoo graag weten hoe de entourage van iemand die ten tooneele wordt gevoerd is, hoe de persoon er zelf uitziet, plus wat van die gezellige bijeenkomstigheden die een schilderij afmaken.... Als Mary Pos mevrouw Roosevelt ontmoet en haar hoort praten, dan is het of we er zelf zijn geweest. Luister maar: „Op eens vlug als de wind kwam Mevrouw Roosevelt binnen, slank, in rijkostuum, om het grijze

golvende haar een witte zijden band die het sportief bijeen hield, en in den nek eindigde. Bij haar khakikleurig rijkostuum droeg ze bruine laarzen, een wit hooggesloten shirt met donkere das, waarop een eenvoudige speld met paardekop. In tegenstelling met alle aanwezige dames, had ze niet de minste rouge op haar matbleek gezicht, dat niet knap was, maar vriendelijk en levendig. — „Goeiemorgen!” zei ze vroolijk en gaf elk in het bijzonder een hand met nog een extra woordje en een opgewekten glimlach. Ze glipte tusschen de rijen door, om toch maar niemand over te slaan. Toen zette ze zich op de sofa naast haar secretaresse en begon te vertellen. Ze maakte grapjes, lachte hardop en was natuurlijk, zoo jolig bijna, dat men er zich over verwonderen moet. — We zien Mevrouw Roosevelt voor ons, niet? Mary Pos vertelt van de vragen die de presidentsvrouw gedaan worden, vragen die in ons land onbescheiden zouden lijken, maar doodgewoon. Ze vertelt hoe uitgeslagen ze is, en zich nooit laat vangen. — „Hoe staat ze tegenover de boycot van de Japansche goederen in Amerika?” vraagt er een. „Wel!” zegt ze, „iedere inwoner van Amerika heeft het recht zich ergens voor of tegen te verklaren, doch een die in zoo nauwe verbinding met de regeering staat heeft dat niet....” — „Is uw plan om dezer dagen nieuwe zijden kousen te koopen?” is de vraag die nu volgt. Een slimme vraag, want bijna al de zijde komt uit Japan. De presidentsvrouw trapt niet in den val haar bereid. — „Nee! ik heb werkelijk niets te koopen, ik bezit alles wat ik noodig heb....”

Mary Pos ziet Ford.... Heelemaal niet gemakkelijk om een grootmeester te interviewen. Men moet het sleuteltje vinden dat zoo'n hart ontsluit, anders komt er niets van terecht en kon men evengoed thuis blijven. Men moet iets ontdooien in zoo'n hart, iets aanraken dat resonanceert. Luistert hoe ze het deed. De groote Ford is 77 jaar, met een leven achter zich van

geweldige emoties, van succes, ook van geweldige inspanning. — „Door de glazen wanden zag ik den grooten man nader komen, het volgende oogenblik stond hij voor me — héél lang, héél mager en héél rustig. Toen hij vroeg, waarom ik speciaal naar zijn fabriek was gekomen, hadden we het aanknoopingspunt gevonden, want ik kon hem vertellen waarom dat was. Op een Sint-Nicolaas feest op mijn eerste kantoor, waar de baas de gewoonte had het personeel een boek te geven kregen de andere meisjes liefdesromans en ik zijn boek „Productie en welvaart”, omdat ik zooveel met machines ophad. Mijnheer Ford lachte hardop: „ik wist niet dat zijn bezonken gezicht zóó zou kunnen lachen en ook gedurende het verdere gesprek was er steeds een glimlach om zijn scherp belijnden mond. De volgende vraag was, hoe het kwam dat zijn fabrieken er zoo schoon uitzagen. „Dat streven naar netheid heb ik van mijn moeder, die was een Hollandsche!” Er zijn vijf duizend mannen in de fabriek,

die niets anders doen dan vegen en schrobben en poetsen. Als Ford niet glimlacht en zijn lippen zich nauwelijks bewegen, als hij spreekt is zijn gezicht, precies als een masker, het masker van iemand die dood is gegaan, maar een dood gestorven welke we ons allemaal eenmaal zouden wenschen, zoo'n intense rust en bezonkenheid liggen op dat bleek gezicht. Maar plotseling flitst er iets in die grijze oogen en is er een heel fijn glimlachje om zijn mond, dan zegt hij een van zijn grapjes die getuigen van zijn gevoel voor humor.” Zoo aardig schrijft ze ons ook de ontmoeting met menschen die veel beloven en weinig doen, die charmant zijn in een brief en zich dan met een luchthartige vraag

als wat kan ik voor u doen, zonder antwoord af te wachten zich van al hun beloften afmaken — zoo geestig ook de beschrijving van de sfeer van een stad, zooals Washington bijv. waar zelfs de museumbewakers niet noodig vinden vreemdelingen in te lichten, zoo vaak de heele „geste” van het land over zee, waar je zelf redden en aanpassen en aanpakken de boodschap is. Zoo goed heeft ze ook begrepen wat ons lezers zou interesseeren, zoo goed haar keuze gedaan uit de duizend en één mogelijkheden van onderzoek en bezichtiging. Haar oudejaarsavond is zoo mooi beschreven met haar vier negervrienden. Ze zitten in de kerk, niet zoo erg vooraan maar vlak tegenover den kansel in groote saamhoorigheid,

vijf eenzame menschen. Warner die niet meer in de wereld bezit, dan een broer in het Zuiden, George die niet eens weet waar hij van daan komt, omdat hij werd opgevoed in een vondelingen gesticht. Marion die veel familie heeft, maar met allen brak, omdat ze steeds door hen teruggetrok-

ken werd naar hun eigen lage peil en ze niet konden dulden dat zij omhoog wilde en een behoorlijke plaats in de maatschappij innemen, ik zelf ver van mijn land en van allen van wie ik houd op dezen avond waarop in Holland de families bijeen zitten en dan Arlene, de eenzaamste van allen, al heeft ze nog een moeder in Ohio, een zuster in Kentucky en de herinnering aan een man, die haar lief had, omdat ze leeft met verbittering in het hart, omdat ze steeds fijngevoeliger wordt en steeds minder weet wat geven is.”

Ergens verder in haar boek zegt Mary Pos: „er zijn menschen even eenzaam in hun wereld, als de walvisschen in de Atlantische Oceaan....

Haar interview met Warden Lawes, de sympathieke directeur van de groote gevangenis de Sing Sing, die zulke schitterende idealen heeft en als een vader is voor zijn bevolking van veroordeelden, is zeer interessant. Zeven achtsten van die hier komen, zegt hij — en ze hebben allen ernstige misdaden op hun geweten — zijn voor verbetering vatbaar, het achtste deel is zoo verhard in het kwade, dat het niet anders meer schijnt te kennen en te willen, maar uit de overweldigende meerderheid kunnen weer menschen groeien, nuttige leden der maatschappij, die misschien zelfs tot haar beste leden kunnen gaan behooren, door de bittere ervaringen in deze periode van hun leven opgedaan. Straf moet er zijn, maar straf alleen, kan nooit het algemeen welzijn ten goede komen." Warden Lawes is een fel tegenstander van de doodstraf, ofschoon hij volgens de wet verplicht is de voltrekking ervan bij te wonen en ruim honderd en zeventig mannen en verscheidene vrouwen heeft zien terechtstellen. „Ik ben er tegen" — zegt hij „omdat de doodstraf volkomen nutteloos is ter bestrijding van de misdadigheid, wat ook de historie zal kunnen bevestigen. Bovendien blijft er altijd een mogelijkheid, dat pas later omstandigheden aan het licht komen, die een motief hebben kunnen zijn om een doodvonnis te veranderen in gevangenisstraf; zelfs de meest ervaren rechter kan zich vergissen."

Dat Mary Pos veel gezien heeft in haar leven, daar snijdt ze niet over op, soms komt het uit in een paar simpele zinnen, en het dwingt

eerbied af dat een jonge vrouw den durf heeft om zich zelf te zijn en aan haar innerlijken drang gehoor te geven, en te luisteren naar de lokkende roep, die binnen in haar hart huist en als men dan nog met het reizen anderen verheugt en verrijkt, dan wordt het egoïsme dat er aan mocht kleven, geheel verwijderd.

Ik eindig met die paar zinnen waardoor we even een kijk bekomen op haar reisprestaties. „Hoe heeft elk vliegveld toch zijn eigen karakter. Schiphol, omljnd door glinsterend water, en groene landen, Frankfort begrensd door bosschen. Zürich temidden van heuvelen, Rome overstraald door de Zuiderzon — Parijs onder de rook van een wereldstad, Stockholm uitgehakt in de rotsen, Crowdon zoo vaak in grijze mist, Moskou omringd door graafwerken, door gestraften ten uitvoer gebracht. Welikye-Luki wegzinkend in dieppaarsche heide, Kopenhagen omspoeld door de zee, Malmö een veld van cement — ze rijen zich aaneen Kaunas, Königsbergen, Berlijn en die vele anderen. Indië uitgekapt in de rimboe, Australië liggend in de oneindige ruige bush, Afrika en Voor-Azië vlekken in gloeiende woestijnen meer niet, soms — maar overal vliegvelden onder een wijden hemel, centra's in 's werelds snelvervoer, barmend van leven, de plaatsen waar werelddeelen elkaar vinden...."

In de volgende aflevering hoop ik iets te vertellen van Mary Pos zelf, hoe ik haar voor het eerst zag — wat voor indruk ze op mij maakte, en wat ze mij allemaal vertelde en wat ik voor haar hoop voor de toekomst....

Gedachten over het bidden

Wanneer wij gebeden hebben is onze smart niet weggenomen, maar ze is door God's zeef gegaan, waarin onwil en bitterheid achterblijven.

Het morgengebed behoedt ons voor roekeloosheid, het avondgebed voor de weemoed.

De wil om de knieën te buigen is ons werk. Het verlangen in ons om te kunnen bidden, dat daaraan voorafging, is God's werk.

Gedachtenlooze gebeden barricadeeren den weg naar den hemel.

Bidden is het venster van onze ziel wagewijd openzetten, zoodat de zonneschijn van God's genade tot in de kleinste hoeken kan doordringen.

Jo Kalmijn-Spierenburg.